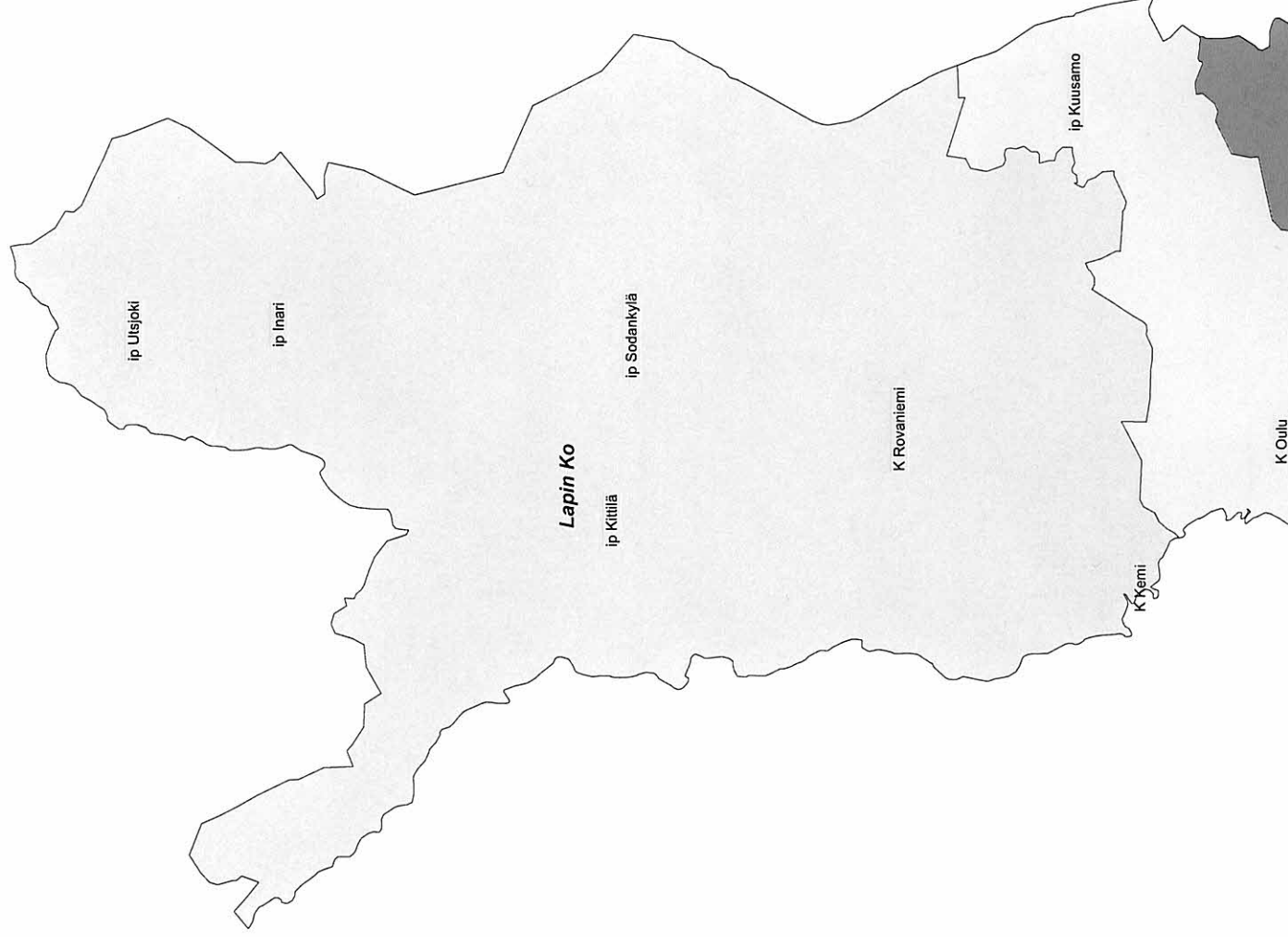

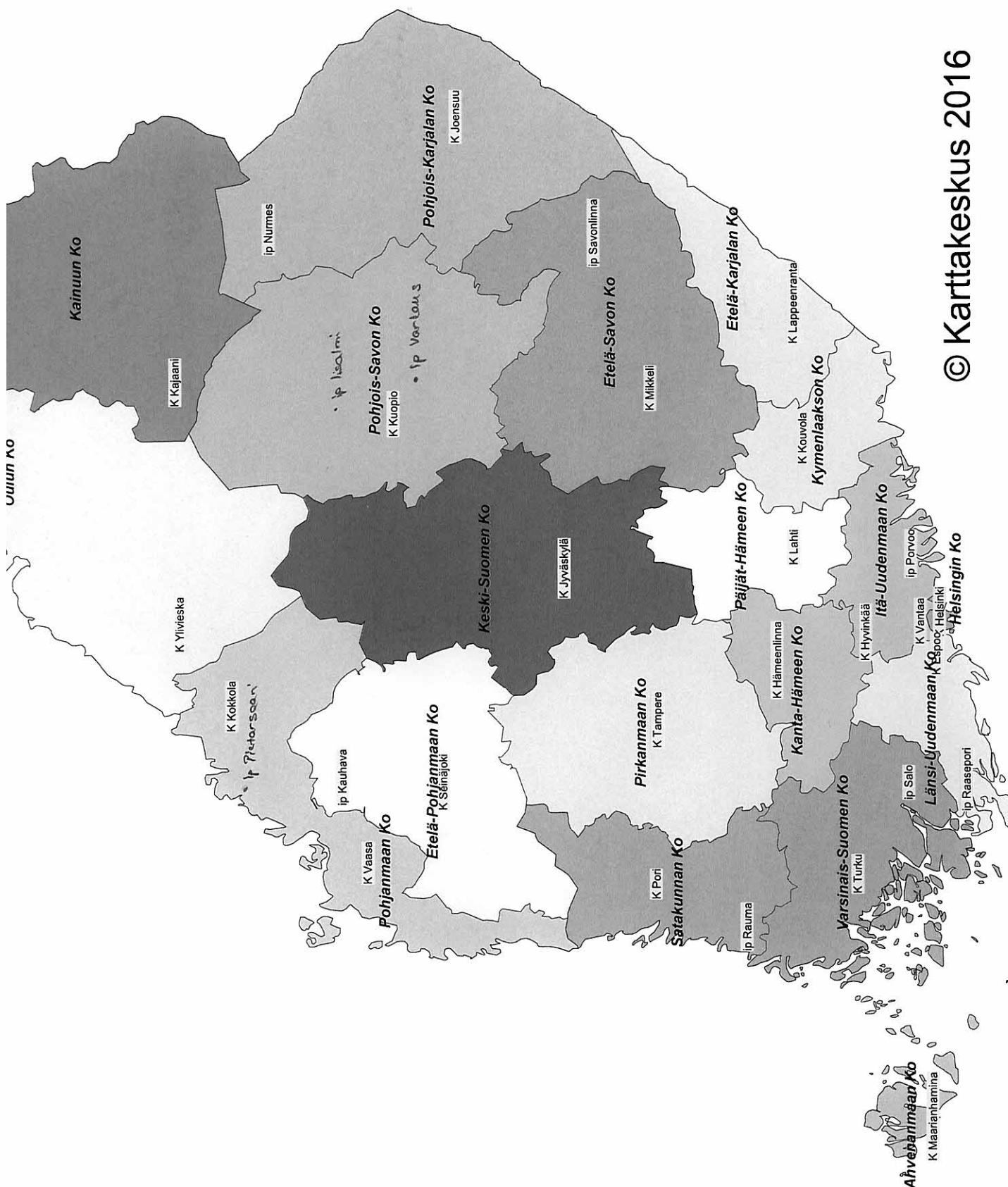
Käräjäoikeuksien tuomiopiirit (20)

Kansliat (K)

ja

istuntopaikat (ip)

© Karttakeskus 2016

28.10.2020

Asia

Ohje valtioneuvoston jäsenelle osoitetun lahjan, etuuden ja vieraanvaraisuuden vastaanottamisesta ja käsittelystä

1. Valtioneuvoston jäsenenä vastaanotettava lahja, etuus ja vieraanvaraisuus

Valtioneuvoston jäsenen on vastaanottaessaan lahjoja, etuuksia ja vieraanvaraisuutta noudatettava pidättyväisyyttä. Sidosryhmiä pyritään informoimaan tästä lähtökohdasta laajasti, esimerkiksi valtioneuvoston ja ministeriöiden verkkosivuilla sekä mahdollisuuksien mukaan ministereiden vierailuja valmisteltaessa. Saatu lahja tai etuus on mahdollista palauttaa antajalle tai vastaavasti siitä voidaan myös maksaa täysi hinta.

Tietyissä tilanteissa, esimerkiksi kohteliaisuussyistä, valtioneuvoston jäsenet kuitenkin vastaanottavat viralliseen asemaansa liittyvää vieraanvaraisuutta ja huomionosoituksia. Esimerkiksi valtiovierailujen yhteydessä lahjojen vastaanottaminen on tavanomaista.¹ Muissakin tapauksissa yhteistyötahojen ja sidosryhmien tarjoamien kohtuullisten ja tavanomaisten etuuksien vastaanottaminen on yleensä hyväksyttävää (ks. kohta 3).

Valtioneuvoston jäsenen asemassa vastaanotettuja lahjoja ja etuuksia pidetään lähtökohtaisesti valtioneuvostolle osoitettuina ja ne ovat valtioneuvoston omaisuutta. Valtioneuvoston jäsen voi kuitenkin harkintansa mukaan ottaa henkilökohtaiseen käyttöönsä lahjan, jonka arvo on 200 euroa tai sen alle. Valtioneuvoston jäsenen ei tule kuitenkaan ottaa käyttöönsä samalta lahjanantajalta saman kalenterivuoden aikana useampaa lahjaa tai etuutta, joiden arvo yhteenlaskettuna ylittää 200 euroa.

2. Muussa roolissa vastaanotettava lahja, etuus tai vieraanvaraisuus

Valtioneuvoston jäsen voi saada lahjan tai etuuden taikka vastaanottaa vieraanvaraisuutta myös yksityishenkilönä tai hänen muussa ominaisuudessaan, kuten esimerkiksi kansanedustajana tai puolueen edustajana.

Jos muita perusteita ei ilmene, lahja tai etuus on annettu taikka vieraanvaraisuus vastaanotettu valtioneuvoston jäsenenä tämän ministeriöroolin vuoksi. Ministerin tulee epäselvissä tilanteissa arvioida ja tarvittaessa tarkemmin selvittää, missä roolissa hänelle osoitettu lahja tai etuus on annettu taikka vieraanvaraisuutta tarjottu.

¹ Diplomaattisia käytänteitä koskevien tulkintakysymysten osalta käytettävissä ovat muun muassa ulkoministeriön protokollapalvelujen asiantuntijat.

3. Valtioneuvoston jäsenelle tarjottua lahjaa, etuutta tai vieraanvaraisuutta koskeva harkinta

Valtioneuvoston jäsenen on huolehdittava lahjoja, etuja ja muuta vieraanvaraisuutta vastaanottaessaan, ettei luottamus hänen menettelynsä asianmukaisuuteen vaarannu. Julkisen toiminnan luottamusta turvataan paitsi esteellisyysäännöksillä myös perustuslain ministerivastuuta koskevilla säännöksillä sekä rikoslain 40 luvun lahjuksen ottamista ja lahjusrikkomusta koskevilla rangaistussäännöksillä sekä muilla rikoslain 40 luvun virkarikossäännöksillä. Nämä säännökset koskevat virkamiesten ohella myös valtioneuvoston jäsentä.² Lisäksi valtioneuvoston jäsenten toiminta on jatkuvasti julkisuudessa arvioitavana.

Erityisen herkissä luottamuksen vaarantumistilanteissa, kuten esimerkiksi jonkin hankinta- tai hallintopäätösten valmistelun yhteydessä, kaikista tarjotuista lahjoista, vieraanvaraisuudesta ja etuuksista tulee pidättäytyä.

Valtioneuvoston jäsenen asemassa ei tule myöskään koskaan vastaanottaa lahjaa rahana tai siihen verrattavana suorituksena kuten lahjakorttina eikä hyväksyä ulkopuolisten kustantamia virkamatkoja. Valtioneuvoston jäsen ei voi myöskään ottaa vastaan alennusta tuotteesta tai palvelusta vastineena sille, että käyttää taikka tarkoituksellisesti mainostaa tai markkinoi tuotetta tai palvelua. Valtioneuvoston jäsenen ei ole asemansa huomioiden myöskään muutoin sopivaa tarkoituksellisesti mainostaa tai markkinoida tiettyjä tuotteita tai palveluja.

Valtioneuvoston jäsenet saavat usein myös kutsuja erilaisiin maksullisiin tilaisuuksiin, kuten esimerkiksi ensi-iltoihin, gaala- ja juhlatilaisuuksiin. Osallistumista kutsun perusteella tilaisuuksiin, joissa ministerit edustavat valtioneuvostoa, ei pidetä vieraanvaraisuuden tarjoamisena.

Kohtuullisuus ja tavanomaisuus määrittävät myös vieraanvaraisuuden vastaanottamista. Esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa tavanomaisen tarjoilun vastaanottaminen on lähtökohtaisesti hyväksyttävää, kuten myös osallistuminen erilaisten tilaisuuksien ja yritys- ja muiden vierailujen yhteydessä järjestettävälle tavanomaisille aterioille. Vieraanvaraisuuden tavanomaisuutta arvioitaessa huomioon tulee ottaa ministerin tyypillinen asema yhteistyötahojen juhla- ja muiden tilaisuuksien arvovieraana sekä muut seikat.

---

² Valtiovarainministeriö on 23.8.2010 antanut virkamiehiä koskevan ohjeen (VM/1592/00.00.00/2010), johon on kirjattu menettelytapaohjeita vieraanvaraisuuden, etujen ja lahjojen vastaanottamisesta. Ohjeen mukaan luottamusta vaarantavia tekijöitä liittyy harvoin valtion viraston, Euroopan unionin toimielimen tai viranomaisen välisessä yhteistyössä tarjottuihin tavanomaisiin etuihin. Sen sijaan yksityisiltä henkilöiltä tai yksittäisiltä yrityksiltä ei pääsääntöisesti tule ottaa vastaan muita kuin vähäarvoisia mainos- tai muita lahjoja. Tavanomaisina liikelahjoina vastaanotetut muistoesineet tai teokset ovat lähtökohtaisesti virastolle osoitettuja lahjoja.

4. Vastaanotettujen lahjojen ja etuuskäsittely

Valtioneuvoston jäsenenä saadut lahjat ja etuudet on rekisteröitävä Virkun kautta Valtioneuvoston lahjarekisteriin³. Lahjaa tai etuutta ei tarvitse rekisteröidä, jos sitä on pidettävä tavanomaisena ja arvoltaan vähäisenä (viitteellinen arvo alle 50 euroa).

Valtioneuvoston jäsen voi harkintansa mukaan ottaa henkilökohtaiseen käyttöönsä lahjan tai etuuden, jonka arvo on 200 euroa tai sen alle. Yli 200 euroa ylittävät lahjat luovutetaan valtioneuvoston kanslialle valtion omaisuutena säilytettäväksi. Myös lahjat, joiden arvo on vaikeasti määriteltävissä, tulee luovuttaa. Luovutettavat lahjatavarat ilmoitetaan lahjaa rekisteröitäessä noudettavaksi.

Muut kuin luovutettavat, arvoltaan 200 euroa ylittävät lahjat voidaan sijoittaa valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tiloihin, valtion edustustiloihin tai taidemuseoihin. Elintarvikelahjoituksia voidaan laittaa tarjolle ministeriöiden henkilöstölle. Kukkalahjoituksia voidaan hyödyntää valtioneuvoston tiloissa tai muutoin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Alivaltiosihteeri   Timo Lankinen

Lainsäädäntöneuvos   Sanna Helopuro

Jakelu   Ministerit, ministeriöt

Tiedoksi   Oikeuskanslerinvirasto

Lisätietoa   Valtioneuvoston lahjojen rekisteröintiä ja säilyttämistä koskeva päätös VN/23637/2020.

Lisäksi muita aihepiiriä koskevia ohjeita ovat mm.:

- Ministerin käsikirja 2019, 29.5.2019, Valtioneuvoston julkaisu- ja 2019:21, valtioneuvoston kanslia

³ Käyttöoikeudet palveluun pyydetään osoitteesta virastopalvelut@vnk.fi. Lisätietoja valtioneuvoston kanslian päätöksessä valtioneuvoston lahjojen rekisteröinnistä ja säilyttämisestä (xxx/xxx/2020)

- Ministeri, valtiosihteeri ja erityisavustaja ja vaalikampanja, 23.2.2015, VNK/1827/40/2014, valtioneuvoston kanslia
- Ministerien vierailujen yhteydessä annettavien lahjojen huomioonottaminen, 23.2.2016, VNK/1959/45/2015, valtioneuvoston kanslia
- Ohjeet viraston ulkopuolisten tahojen kustantamista matkoista, 23.5.2001, 10/2001, valtiovarainministeriö
- Valtiovarainministeriö: Vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista, 23.8.2010, VM/1592/00.00.00/2010, valtiovarainministeriö
- Puhemiesneuvoston ohjeet edustajan sidonnaisuuksien ilmoittamisesta ja muista vastaavista edustajan asemaan liittyvistä käytänteistä, 9.3.2015, eduskunta.